

UDENRIGSMINISTERIET

Besvarelse af spørgsmål 132
(alm. del) af 27. april 2010 til
udenrigsministeren stillet af
Folketingets Udenrigsudvalg
efter ønske fra Jørgen Poulsen
(RV).

Spørgsmål 132:

”Vil ministeren redegøre for, hvilken holdning Danmark vil give udtryk for ved den kommende evalueringskonference i Kampala om Den Internationale Straffedomstol (ICC), herunder de danske erfaringer med ICC og implementeringen af nødvendige nationale ændringer som følge af Rom Statutten af 17. juli 1998 for Den Internationale Straffedomstol?”

Svar:

I perioden den 31. maj til 11. juni 2010 afholdes i Kampala, Uganda, en gennemgangskonference (”Review Conference”) om statutten (Rom-statutten) for Den Internationale Straffedomstol (International Criminal Court, ICC). Konferencen er indkaldt på grundlag af Rom-statuttens artikel 123, der bestemmer, at der inden for 7 år efter Rom-statuttens ikrafttræden skal indkaldes til en sådan konference med henblik på evt. revision af statutten. Nedenfor følger en redegørelse for de centrale temaer og forslag på mødet.

Blandt ICC’s deltagerstater er der tidligere opnået enighed om at fremme en række konkrete forslag til ændringer af Rom-statutten på Gennemgangskonferencen. Gennemgangskonferencen vil herudover bestå af et såkaldt ”stocktaking”-segment, hvor der vil blive gjort status for ICC’s arbejde, og nye udfordringer vil blive drøftet. Der er fire emner for dette segment: komplementaritet, samarbejde, ICC-systemets indflydelse på ofre og berørte samfund samt forholdet mellem fred og retfærdighed. Danmark er sammen med Sydafrika blevet udpeget som ansvarlig for emnet komplementaritet, med særligt fokus på ”positiv komplementaritet” - dvs. samarbejde om opbygning af retssystemer i udviklingslande, således at disse sættes i stand til selv at retsforfølge forbrydelser omfattet af Rom-statutten. Danmark har gennem de senere år ydet en meget aktiv indsats på dette område og har sammen med Sydafrika stået i spidsen for forhandlingen af konferencens resolutionstekst om komplementaritet og arrangeret den formelle høj-niveau paneldebat om komplementaritet på konferencen.

De enkelte ændringsforslag:

1. Forslag om tilføjelse af aggressionsforbrydelsen til Rom-statutten.

ICC har i dag jurisdiktion over folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser. Allerede under forhandlingen af Rom-statutten i 1990'erne pressede flere lande på for også at give ICC jurisdiktion over aggressionshandlinger (dvs. ulovlig magtanvendelse mod stater/angrebskrig). Der kunne dog ikke opnås enighed, hvorfor flg. foreløbige kompromis blev fastlagt i Rom-statuttens artikel 5, stk. 2: "Domstolen skal udøve jurisdiktion med hensyn til aggression, når der i henhold til artikel 121 og 123 er vedtaget en bestemmelse, der definerer forbrydelsen og angiver de betingelser, under hvilke domstolen skal udøve jurisdiktion med hensyn til denne forbrydelse. En sådan bestemmelse skal være i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i De Forenede Nationers Pakt".

På grundlag af denne bestemmelse har en arbejdsgruppe bestående af alle ICC deltagerstater og interesserede ikke-statsparter forhandlet spørgsmålet gennem de seneste år. Navnlig to spørgsmål vanskeliggør imidlertid arbejdet med at nå til enighed om aggressionsbestemmelsen i Rom-statutten. For det første selve definitionen af aggressionshandlingen og for det andet spørgsmålet om, hvilken rolle FN's Sikkerhedsråd skal have ved fastlæggelsen af, hvorvidt ICC i de enkelte situationer skal kunne bedømme en sag om aggression (den såkaldte "filter-mekanisme").

Særligt det sidstnævnte spørgsmål er kontroversielt. De permanente medlemmer af Sikkerhedsrådet er alle af den opfattelse, at ICC kun bør kunne starte en sag om aggression, hvis der foreligger en positiv beslutning fra Sikkerhedsrådet herom. Andre lande, herunder særligt afrikanske og arabiske lande, men også visse europæiske lande, ser derimod tanken om Sikkerhedsråds veto med hensyn til aggressionsager som indblanding i ICC's uafhængighed.

En voksende gruppe af lande, herunder Danmark, finder at en universel straffedomstol som ICC principielt bør have jurisdiktion også over aggression som en central international forbrydelse, men vurderer samtidig, at det er af afgørende betydning, at en eventuel vedtagelse nyder den bredest mulige opbakning og overordnet set bidrager til at styrke Domstolen. Et forhandlingsresultat, der splitter ICC's deltagerstater og som af de permanente medlemmer af Sikkerhedsrådet vil blive opfattet som værende et indgreb i Sikkerhedsrådets beføjelser under FN-Pagten, bør selvsagt søges undgået. Fra disse landes side peges endvidere på væsentligheden af, at ICC nyder størst mulig opbakning fra centrale internationale aktører og at de nye samarbejdstendenser som eksempelvis den amerikanske administration har vist, bør udnyttes.

2. Forslag om kriminalisering af giftige våben, gasser og ekspanderende kugler i ikke internationale væbnede konflikter

Ved vedtagelsen af Rom-statutten var det alene muligt at opnå enighed om at kriminalisere anvendelsen af en række våbentyper som en krigsforbrydelse, hvis anvendelsen finder sted i en international væbnet konflikt ("international armed conflict"). De våbentyper, der i dag er omfattet af statuttens artikel 8, stk. 2, litra b, er gift eller forgiftede våben, kvælende, giftige eller andre gasser samt alle tilsvarende væsker, materialer eller midler og projektiler, der let udvider sig eller let udflades i den menneskelige krop.

Ændringsforslaget indebærer, at forbuddet mod anvendelse af de omhandlede våbentyper også kommer til at gælde i ikke-internationale væbnede konflikter ("armed conflict not of an international character").

Forslaget nyder bred støtte, men enkelte lande som f.eks. Australien og Storbritannien har udtrykt tvivl i forhold til den del af forslaget, der indebærer forbud mod anvendelse af ekspanderende projektiler. Sådanne projektiler anvendes i visse tilfælde af retshåndhævelsesmyndigheder, netop fordi det forhold at de ekspanderer eller flader ud, idet de rammer en genstand, er med til at begrænse risikoen for utilsigtet skade på gidsler i forbindelse med gidselsbefrielsesaktioner. De udestående tvivlsspørgsmål ventes afklaret under de afsluttende forhandlinger op til og under konferencen, således at der opnås enighed om forslaget.

3. Sletning af statuttens artikel 124 om udsættelse af ICC's jurisdiktion

Der er rejst forslag om at slette statuttens artikel 124, som tillader stater, der tiltræder statuten, at suspendere ICC's jurisdiktion i op til 7 år i forhold til krigsforbrydelser begået af egne statsborgere eller på statens territorium.

Bestemmelse kan på den ene side være med til at facilitere, at nye lande vælger at tiltræde Romstatuten. På den anden side taler en del for at slette en bestemmelse, der indebærer, at det er muligt at undtage en af statuttens forbrydelsestyper fra ICC's jurisdiktion igennem en længere årrække. Såfremt der ellers er bred konsensus herfor er den danske præference at støtte forslaget om sletning af artikel 124.

Danske erfaringer med ICC og implementering af national lovgivning

Danmark har såvel i forbindelse med forhandlingen af Romstatuten som efter Domstolens etablering i 1998 stået som en af de fremmeste fortalere for ICC og har ydet politisk, økonomisk og praktisk bistand til Domstolen. Romstatuten er implementeret ved lov nr. 342 af 16. maj 2001, således at Danmark lever op til sine forpligtelser under Statuten.

Det er forhåbningen, at Danmark under Gennemgangskonferencen vil kunne undertegne en aftale med ICC, hvorefter personer dømt ved ICC efter konkret aftale kan afsone i Danmark. Derudover er det forhåbningen på konferencen at kunne annoncere et dansk bidrag til den ny-etablerede vidnebeskyttelsesfond, der er etableret for, at personer der vidner for Domstolen kan få beskyttelse i lande i den region, de kommer fra.